

Z duom skozi zgodovino tanga

Primorca Dean in Zarja, ki študirata na različnih visokih šolah za glasbo v dveh oddaljenih državah – Danski in Švici –, že od leta 2012 delujeta v Duo AccoPiano. V maju bosta gostovala v Sloveniji, in to s ciklom štirih koncertov. Njun program z naslovom »Zgodovina tanga« bo zajemal skladbe Ástorja Piazzolle, Igorja Stravinskega, Jacoba Gadeja, Uroša Rojka in Ivra Frounberja. Skladbe bodo predstavljene v treh tematskih sklopih, programsko naravnanih glede na sam razvoj tanga v prejšnjem stoletju.

Tradicionalni tango argentino

Tango je naziv za argentinsko zvrst urbane pesmi in plesne glasbe, ki je ostala popularna celotno 20. stoletje. Glede na tesen stik parov pri plesu lahko sklepamo, da pojem izvira iz latinske besede *tangere* (dotikati se). Splošno sprejeto mnenje je, da izvira iz revnih predmestij Buenos Airesa s konca 19. stoletja. Njegova predhodnika naj bi bila tradicionalna argentinska *milonga* in kubanska *habanera*, ki sta bili takrat modni. Tango je zaradi več razlogov dramatična oblika. Ples zaznamujejo siloviti gibi, besedila so sentimentalna, glasba pa je pogosto v molovem modusu in vsebuje izrazite ritmične in dinamične kontraste. V značilni spremljavi za tango so vse dobe ostro poudarjene in tok se občasno prekinja z nepričakovanimi pavzami ter poudarjenimi sinkopiranimi deli. Tradicionalno se tango poje solo ob spremljavi kitare, v triu z violino, flavto in kitaro ali pa z bandoneonom (vrsto harmonike) in različno velikimi ansambli, ki vsebujejo bandoneon, godala in klavir. Internacionalizacija tanga se je zgodila v prvih dveh desetletjih 20. stoletja, ko so ga argentinski študentje predstavili visoki pariški družbi. Ta glasba je polna iskrovosti in živahnosti. Tango je zelo hitro postal nov kulturni trend, ki se je nato razširil še v Anglijo, Španijo in Avstro-Ogrsko, med drugo svetovno vojno pa se je zaradi takratnih razmer to eksotično tradicijo prekinilo. Revolucijo v tangu in njegovo vrnitev je prinesel nov stil, ki ga je po vsem svetu populariziral Ástor Piazzolla.

Piazzolov nuevo tango

Ástor Piazzolla (1921–1992) je bil glasbenik argentinskega rodu – skladatelj, bandoneonist in bandleadist. Kompozicijo je študiral pri Albertu Evaristu Ginasteri v Buenos Airesu (Argentina), nato pa se je izpopolnjeval pri Nadii Boulanger v Parizu (Francija). Slednja ga je spodbudila k raziskovanju tangoglasbe in sledenju nacionalni glasbeni tradiciji. Pod njegovim vplivom je

Duo AccoPiano sestavljata Dean Delgiusto (akordeon) in Zarja Vatovec (klavir) pod mentorstvom profesorja Geirja Draugsvolla na Danski kraljevi glasbeni akademiji v Københavnu. Duo izvaja sodobne, klasične in romantične skladbe, a tudi tangoglasbo, transkripcije ter skladbe, napisane posebej za njen sestav. S svojimi izvedbami nas seznanjata z unikatno simbiozo teh dveh klasičnih instrumentov.

- 11. 5. ob 19.00 v Mestni knjižnici Grosuplje
- 12. 5. ob 19.00 na Glasbeni šoli Vič - Rudnik v Ljubljani
- 14. 5. ob 19.30 na Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski v Velenju
- 15. 5. ob 19.00 v Termah Olimia v Podčetrtku

nato prišlo do širših orkestralnih priredb tanga v štiridesetih letih prejšnjega stoletja, ko so se iskale drugačne barve kot v *orquesta típica*. V šestdesetih letih je Piazzolla predstavi stil *nuevo tango*, ki vključuje ekstremne kromatizme, disonance, jazzovske elemente in razširjen instrumental (električna kitara in saksofon). Novi fugarani stil in njegov manjši ansambel Quinteto Tango Nuevo so tradicionalisti svojčas ostro kritizirali. Ključna glasbena novost, ki jo je prinesel Piazzolla, je opazna na področju ritma. 2/4 metrum namreč zamenja z ritmom tri plus tri plus dva – razlika, ki jo lahko zaznamo ob primerjavi skladb *La cumparsita* in *Libertango*. S to spremembo pri tangu odpade ples, saj so plesni koraki tradicionalnega *tanga argentino* improvizirani, ob pogostem menjavanju tempa in značaja pa na *nuevo tango* Ástorja Piazzolle ni več možno plesati. Pozneje so se nekateri pojmi v tangoglasbi prepletli z umetnostno glasbo.

Tango v sodobnih kompozicijah

Skladatelj, kot sta Bartok in Stravinski, sta zaznamovala razvoj tangoglasbe, ko sta ji odvzela karakter in jo vključila v lastne kompozicije. Tovrstni tango se v kompozicijah sodobne umetnostne glasbe zazna samo še v oklepaju. Vseskozi ostaja v ozadju kot slutnja na podlagi izbrane instrumentacije (akordeon ali klavir), odenka molovskega načina ter sinkopiranih ritmov in kromatičnega gibanja osvobojenih glasov. Pri teh tanglih lahko nato govorimo o igri z dimenzijami kot v Picassovem kubizmu, ko pride do deformacije oziroma drugačne perspektive določenih proporcev.

Petra Rakič